

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1026

Vragen van het lid **Podt** (D66) aan de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid over *de situatie op de Griekse vluchtelingkampen* (ingezonden 28 oktober 2021).

Antwoord van Staatssecretaris **Broekers-Knol** (Justitie en Veiligheid), mede namens de Minister van Buitenlandse Zaken (ontvangen 7 december 2021). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2021–2022, nr. 786.

Vraag 1

Bent u op de hoogte van het artikel «In het nieuwe vluchtelingenkamp op Samos blijft de poort 's avonds dicht»?¹

Antwoord 1

Ja, ik ben bekend met dit artikel.

Vraag 2

Klopt het dat deze kampen afgesloten zijn, dat mensen alleen met pasjes toegang hebben en dat de poorten 's avonds en 's nachts gesloten blijven? Zo nee, hoe zit het dan wel?

Antwoord 2

Bij de ontwikkeling van deze nieuwe centra, die mede met hulp van de Europese Commissie zijn ontwikkeld, zijn nieuwe middelen in gebruik genomen om beter zicht te hebben op de toegang tot de centra. Het gebruik van biometrische pasjes maakt daar onderdeel van uit. Met deze pasjes kunnen bewoners en medewerkers tussen 08.00 en 21.00 uur het centrum vrij in- en uitlopen.

Vraag 3

Welke consequenties hebben deze maatregelen voor de ngo's die in de kampen actief zijn en voor de bewegingsvrijheid van de bewoners van de kampen? Bent u het eens dat non-gouvernementele organisaties (ngo's) altijd toegang moeten hebben tot deze kampen?

¹ NOS, 18 september 2021

Antwoord 3

De Griekse overheid heeft de afgelopen periode meer verantwoordelijkheid op zich genomen ten aanzien van de opvang van vluchtelingen en migranten. Waar in het verleden diensten veelal door non-gouvernementele organisaties (ngo's) werden aangeboden in deze centra, worden deze nu of in de toekomst door de Griekse overheid verstrekt. Daarmee is vanuit de optiek van de Griekse overheid de reden komen te vervallen om sommige organisaties nog toegang te verlenen. Ook hebben enkele organisaties, zoals in het artikel wordt aangehaald, aangegeven hun activiteiten stop te zetten omdat zij het niet eens zijn met de mate van controle die nu wordt toegepast.

Met uw Kamer onderschrijf ik het uitgangspunt dat maatschappelijke organisaties zo veel mogelijk toegang moeten hebben tot locaties waar asielzoekers worden opgevangen, maar dit hoeft geen automatisme te zijn. Toegang dient in goed overleg vorm te worden gegeven. Daarbij zij opgemerkt dat ook in Nederland niet elke organisatie zonder meer toegang heeft tot de verschillende COA locaties waar asielzoekers worden opgevangen, of DJI locaties waar vreemdelingenbewaring wordt toegepast.

Vraag 4

Hoe kijkt u naar het restrictieve toegangsbeleid dat de Griekse regering nastreeft, in relatie tot de Europese Opvangrichtlijn die aangeeft dat asielzoekers, die geen strafbare feiten hebben gepleegd, niet zomaar in detentie geplaatst mogen worden?

Antwoord 4

De locatie op Samos is één van de vijf nieuwe centra die in nauwe samenwerking met de Europese Commissie wordt gebouwd. De Europese Commissie zal, als hoedster van de Europese verdragen en het acquis, er nadrukkelijk op toezien dat deze centra en de wijze van opvang in lijn zijn met geldende Europese regelgeving, inclusief de Opvangrichtlijn. Vooralsnog heeft de Commissie niet geoordeeld dat er sprake is van het detineren van asielzoekers, zoals in de vraag wordt gesuggereerd. Wel is het zo dat in het centrum een apart detentiecentrum wordt gehuisvest. Het feit dat bewoners in principe op gezette tijden het centrum vrij in en uit kunnen lopen impliceert ook dat er geen sprake is van een centrum waar mensen in detentie worden geplaatst.

Vraag 5

Deelt u de mening dat Nederland kritisch moet zijn op deze kampen die gebouwd zijn met EU-geld, maar niet overeenkomen met Europese richtlijnen?

Antwoord 5

Nederland volgt de ontwikkeling van de bouw van deze centra en de verdere ondersteuning die de Europese Unie aan Griekenland geeft kritisch. De mening dat deze centra niet overeen zouden komen met Europese richtlijnen, deel ik echter niet. Zoals in de beantwoording van voorgaande vragen, waaronder vraag 4, is toegelicht, is de Europese Commissie nauw bij de ontwikkeling van deze centra betrokken, en ziet zij er op toe dat deze locaties voldoen aan het EU-acquis.

Vraag 6

Kunt u een actuele stand van zaken geven met betrekking tot de bezetting van de vluchtelingenkampen op de vijf Griekse Eilanden Samos, Leros, Lesbos, Kos en Chios wat betreft het aantal asielzoekers, waaronder alleenstaande minderjarigen, de conditie van het kamp, de toegang tot medische en juridische hulp en de basale voorzieningen zoals warm water? Kunt u hier in het bijzonder ingaan op het kamp Mavrouvouni op Lesbos?

Antwoord 6

Het is niet mogelijk om een uitgesplitst overzicht te bieden voor wat betreft de opvangcapaciteit en bezetting per eiland. De totale capaciteit op de eilanden biedt ruimte voor de opvang van ruim 12.000 personen. Volgens de cijfers van het Griekse nationale centrum voor sociale solidariteit, E.K.K.A., stonden op 15 oktober 2021 in heel Griekenland 2.159 personen als alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv) geregistreerd. De samenstelling

van deze groep bestaat uit 92% jongens waarvan 90,9% 14 jaar of ouder is. Het overgrote deel van deze amv's wordt opgevangen op het Griekse vasteland. Het is immers staand beleid van de Griekse overheid om kwetsbare groepen, waaronder amv's, zo snel mogelijk van de eilanden over te brengen naar opvang op het vaste land.

Via de Europese agentschappen wordt Griekenland ondersteund in het beheer en het doorvoeren van verbeteringen ten aanzien van de opvangcentra op de Griekse eilanden. Het nieuwe centrum op Samos is daar een voorbeeld van. De voorzieningen in de opvangkampen zijn over het algemeen verbeterd met onder meer medische voorzieningen voor de bewoners. De situatie in het opvangkamp Mavrovouni wordt steeds meer vergelijkbaar met een permanente opvang. Desondanks blijven Griekenland en de Europese Commissie inzetten op een geheel nieuwe opvangfaciliteit. De medische en juridische hulp in het opvangkamp worden primair aangeboden door de Griekse autoriteiten. Diverse ngo's verlenen daarbij ondersteuning. Zo is er een door de Europese Commissie gefinancierd project van UNICEF dat zich richt op spoedeisende hulp. Het kamp beschikt vanaf medio november over stromend warm water dat is aangesloten op het lokale riool.

Vraag 7

Op welke wijze worden de kampen op de eilanden winterklaar gemaakt? In hoeverre draagt Nederland hieraan nog bij en zo ja op welke wijze?

Antwoord 7

Zoals beschreven in de vorige vraag wordt Griekenland via de Europese agentschappen ondersteund in het beheer en het doorvoeren van verbeteringen ten aanzien van de opvangcentra op de Griekse eilanden. Via detacheringen worden verschillende experts van de IND, COA en de Koninklijke Marechaussee ingezet als hotspot adviseur op Chios en Samos en bij de Taskforce Migratiemanagement van de Europese Commissie die sinds vorig jaar Griekenland ondersteunt in het verbeteren van de opvang op de Griekse eilanden. Het winterklaar maken is nu de grote prioriteit in alle opvangkampen. Veel werk is reeds verzet. De tenten zijn reeds of worden nog vervangen door *refugee housing units*, oftewel wooncontainers. Daarnaast helpen ngo's, zoals Eurorelief, met het aanbrengen van isolatiemateriaal. Ten slotte zijn zogenaamde *storm drains* aangelegd om hevige regen aan te kunnen.

Vraag 8

In hoeverre worden de kampen voorbereid op de hogere instroom uit bijvoorbeeld Afghanistan? In hoeverre draagt Nederland hieraan nog bij en zo ja op welke wijze?

Antwoord 8

Tijdens de ingelaste JBZ-raad van 31 augustus jl. heeft de JBZ-raad in een aangenomen verklaring de Commissies en lidstaten opgeroepen maatregelen te treffen in reactie op een mogelijke en te verwachten toename van met name Afgaanse vluchtelingen.² Deze situatie wordt door de Commissie en de Raad zeer nauwlettend gevolgd. Op dit moment ligt er geen specifiek verzoek van de Griekse overheid om aanvullende steun bij het treffen van dergelijke voorbereidingen.

Dit hangt mogelijk samen met het feit dat de huidige opvangcapaciteit op de Griekse eilanden groter is dan het aantal vluchtelingen en irreguliere migranten dat daar wordt opgevangen. Tot 24 oktober jl. werden volgens gegevens van de Europese Commissie 4.390 personen in de centra op de eilanden opgevangen, terwijl dat in dezelfde periode in 2020 bijna 20.000 was. Deze daling is onder andere het gevolg van het grote aantal transfers naar het vasteland (ca. 31.755 in 2020 en 12.325 in 2021 tot nu toe) en de daling in het aantal irreguliere aankomsten. In 2021 zijn tot 24 oktober jl. ca. 78% minder irreguliere aankomsten op de Griekse eilanden geregistreerd dan in dezelfde periode in 2020. Ook de ontschepping van een groep van ca. 400 voornamelijk Afgaanse vluchtelingen die aan boord zaten van een Turks schip dat voor de

² Kamerstuk 32 317, nr. 706

kust van Kos is onderschept³ heeft vooralsnog niet tot een dergelijk verzoek geleid.

³ <https://nos.nl/artikel/2403801-griekenland-haalt-door-turkije-geweigerd-schip-met-migranten-binnen>